

BİR BÜYÜK GÜZEL YASA TASARISI: GÜZEL Mİ BÜYÜK MÜ TEHLİKELİ Mİ?

Temmuz 2025 Sayı: 61

“BİR BÜYÜK GÜZEL YASA TASARISI”: GÜZEL Mİ, BÜYÜK MÜ, TEHLİKELİ Mİ?

ABD siyaseti, *One Big Beautiful Bill Act (OBBBA)* yani Bir Büyük Güzel Yasa Tasarısı ile çalkalanıyor. 22 Mayıs 2025'te Temsilciler Meclisi'nde 215–214 oyla ve 01 Temmuz 2025'te de Senato'da 51-50 oyla (Senato Başkanı olarak Başkan Yardımcı James David Vance oyu ile) geçen bu yaklaşık 1.000 sayfalık yasa paketi, hem kapsam hem potansiyel etkileri bakımından nadiren görülen bir büyüklükte. İçerdiği geniş vergi kesintileri, sosyal programlarda kısıtlamalar, savunma ve göç alanında sert tedbirler, bu tasarımı hem iç hem dış siyasette belirleyici bir aktör haline getiriyor.

Tasarı şu anda Başkan Donald Trump'ın onayını bekliyor. Tasarı, eğer yasalaşırsa, hem Amerikan iç siyasetinde hem de küresel düzlemde etkileri yıllarca sürececek bir dizi değişimi tetikleyebilir.

Arka Plan: Nedir ve Neden Şimdi?

Bu yasa tasarısının temelleri, aslında 2017 yılında kabul edilen Trump vergi reformuna dayanıyor. O dönemde, bireyler ve şirketler için önemli vergi indirimleri yürürlüğe girmişti. Ancak bu indirimlerin çoğu geçiciydi. Yeni yasa tasarısı, bu düzenlemeleri kalıcı hale getirmeyi amaçlıyor.

Ancak mesele yalnızca vergi değil. Bu devasa tasarı, ilk bakışta ekonomik teşvik paketine benzetilse de içeriğine yakından bakıldığında, çok daha geniş kapsamlı ve siyasi anlamda katmanlı bir metinle karşılaşırız. Bu yasa tasarısı, klasik anlamda bir “bütçe düzenlemesi” olmaktan çok, Trumpizm veya MAGA ideolojisi denilen belirli bir dünya görüşünü mevzuat düzeyine taşımayı hedefliyor. Bu yönüyle tasarımı, teknik bir reformdan ziyade, sistemin tüm dokularına sirayet etmeyi amaçlayan bir ideolojik dönüşüm projesi olarak okumak gerekir.

Bu yasa paketi, yalnızca ekonomik araçlara değil; aynı zamanda devletin rolüne, toplumun yeniden tanımlanmasına ve vatandaşlık haklarının sınırlarına dair ciddi öneriler içeriyor. Göçmenliğin kriminalize

edilmesi, sosyal yardım programlarının yalnızca “hak eden” Amerikalılarla sınırlı tutulması, çevre politikalarının piyasa önceliklerine göre yeniden şekillendirilmesi gibi başlıklar, tesadüfi tercihler değil. Her biri, güçlü devlet, zayıf sosyal devlet, sınırlandırılmış vatandaşlık, ekonomik milliyetçilik ile ilişkilendirilebilecek belirli bir siyasi tahayyülün parçası.

Sonuçta elimizde kalan şey, yalnızca teknik detaylara boğulmuş bir bütçe metni değil; devlet-toplum ilişkisinin nasıl olması gerektiğine dair kapsamlı bir öneri. Eğitim, sağlık, çevre, savunma, göç, enerji gibi temel alanlarda devletin sorumluluk alanlarını daraltan ve bu alanları daha fazla bireysel girişime, yerel yönetimlere ya da özel sektöre devretmeye çalışan bir yaklaşım var karşımızda.

Dolayısıyla bu tasarı, sadece ABD iç siyaseti açısından değil; aynı zamanda liberal demokrasilerin genel yönelimi, refah devleti modellerinin geleceği ve devletin toplum karşısındaki konumunun yeniden tanımlanması bağlamında da önemli bir örnek teşkil ediyor. Kimi için bu “büyük ve güzel” bir geri dönüş; kimileri içinse, kırılgan toplumsal dengeleri daha da bozabilecek gerici bir yapı sökülme süreci.

Mevcut Durum ve Eleştiriler

Cumhuriyetçilerin bir kısmı bile, bu kadar büyük bir paketin mali sorumluluğunu sorguluyor. Özellikle bütçe açığını artırma riski, bazı muhafazakâr senatörlerin desteğini belirsiz hale getiriyor. Tasarı 10 yılda yaklaşık 2,4 trilyon dolar (bazı yorumlara göre 3 ila 5 trilyon dolara kadar) ek açığa neden olacak. ABD bütçesinde oluşacak büyük açık, doların değerini, tahvil piyasasını ve hatta gelişmekte olan ülkelere akan sermayeyi etkileyebilir. Moody’s, ABD kredi notunu AAA’dan düşürdü, bu durum borçlanma maliyetlerini artırabilir.

İlginç şekilde, her zaman Cumhuriyetçilere daha yakın duran bazı iş insanları da bu tasarıya karşı. Elon Musk gibi iş dünyasının önde gelen isimleri, bu tasarının “ekonomik intihar” anlamına geldiğini açıkça söylüyor. Elon Musk tasarının “deficit-busting”, yani açığı körüklediği için eleştiriyor. Vergi indirimlerinin büyük bölümünün yüksek gelir grubuna fayda sağladığı düşünülüyor. Bu da Amerikan toplumundaki mevcut eşitsizlikleri daha da derinleştirebilir. Diğer yandan Trump ve ekibi, tasarıyı “Amerikan Rüyası’nı yeniden canlandırma” aracı olarak sunuyor.

Medicaid ve SNAP’ta 800 milyar doları aşan kesinti, milyonlarca düşük gelirli Amerikalıyı etkileme riski taşıyor. Çalışma şartı getirilen Medicaid’ten 8,6 milyon kişi fayda kaybedebilir. Özellikle sağlık hizmetlerine erişimde ciddi zorluklar yaşanabilir. Bu yasa tasarısını bir “sosyal yıkım paketi” olarak tanımlayan demokratlar, Medicaid ve SNAP gibi alanlarda yapılacak kesintilere karşı kamuoyu baskısını artırıyor.

Savunma harcamalarında 150 milyar dolarlık artış, altyapı ve enerji yatırımlarını içeriyor. Buna karşın yeşil enerji vergi

teşvikleri sona erdiriliyor veya bekleme süresi konuyor. Bu durum iklim hedeflerine ulaşmayı zorlaştırabilir ve enerji bağımsızlığına zarar verebilir.

Özellikle güney sınırlarında kontrolün artırılması, Cumhuriyetçi seçmenler arasında olumlu karşılanıyor. ICE’ya (U.S. Immigration and Customs Enforcement) ayrılan bütçe ve göçmen harçları gibi düzenlemeler, devletin göç üzerindeki kontrolünü artırabilir. ICE ve sınır birliklerinin personel ve bütçesi artırılıyor, sığınmacılar için harçlar öngörülüyor. Bu sayede göç akınlarına karşı daha güçlü önlemler alınması hedefleniyor. Göçmenlik politikalarının sertleşmesi, Latin Amerika başta olmak üzere bazı ülkelerle diplomatik ilişkileri zorlaştırabilir.

ABD iç siyasetindeki kutuplaşma, çok taraflı müzakerelerde ortaklık oluşturmayı zorlaştırabilir. Göç, sağlık ve mali politikalarındaki sert çizgi, müttefiklerde belirsizlik yaratabilir. Biz uluslararası ilişkiler çalışan akademisyenler için bu tür tasarılar yalnızca iç siyaset meselesi değildir. ABD’nin kendi içinde alacağı bu tür kararlar, küresel dengeleri de etkiler.

Duvarı Yasa ile Örmek: Tasarıdaki Göç Politikaları

ABD’de göç tartışmaları uzun süredir seçim kazanmanın da toplumu kutuplaştırmanın da temel başlıklarından biri. Ancak “One Big Beautiful Bill Act” ile birlikte göç politikaları yalnızca sertleşmiyor; sistemli bir biçimde idari engelleme ve caydırıcılık mantığına dayalı yeni bir çerçeve kazanıyor. Bu yaklaşım, yalnızca göçmenler açısından değil, ABD’nin komşularıyla olan ilişkileri, uluslararası hukuka bağlılığı ve küresel imajı açısından da derin etkiler yaratabilir.

Tasarı, göç politikası alanında son derece geniş kapsamlı düzenlemeler içeriyor. Bazı maddeler açık, bazıları dolaylı; fakat hepsi göçmen karşıtı bir yaklaşımın farklı boyutlarını ortaya koyuyor.

ICE ve Sınır Polisi gibi kurumlara milyarlarca dolarlık ek bütçeler öngörülüyor. Sınır bölgelerine yeni fiziki bariyerler, gözlem kuleleri, İHA sistemleri ve termal kameralar kurulması planlanıyor.

Sığınma başvurusu yapmak isteyenler için yüksek ücretler getiriliyor. Bu adım, özellikle Orta ve Güney Amerika'dan gelen yoksul başvuru sahiplerinin önünü ciddi şekilde kesebilir.

ABD sınırında yapılan sığınma başvuruları için “üçüncü güvenli ülke” kuralı sertleştiriliyor. Yani, örneğin Honduras'tan gelen biri Meksika'dan geçerek ABD'ye ulaşmışsa, Meksika'da başvuru yapması gerektiği ileri sürülüyor.

“Expedited removal” (hızlandırılmış sınır dışı) uygulamasının kapsamı genişletiliyor. Bu uygulama, göçmenlerin avukatla görüşmeden, savunma yapamadan sınır dışı edilmesine olanak tanıyor.

Tasarıyı savunanlar, bu düzenlemelerin sınırdaki düzensiz göçü azaltacağını, güvenliği artıracığını ve “yasal göçü teşvik eden bir sistem” kuracağını iddia ediyor. Ancak mevcut gerçeklik ve rakamlar, bu söylemin arkasındaki boşlukları açıkça ortaya koyuyor.

2024 yılında ABD'nin güney sınırında yakalanan düzensiz göçmen sayısı 2,3 milyonun üzerindeydi. Bu, kayıtların tutulduğu dönemler içinde en yüksek oranlardan biri. Tasarının bu hacmi yönetmek yerine yalnızca bastırmaya odaklanan bir yaklaşım sunması, göçmen

krizini çözmek yerine görünmezleştirme çabasına dönüşüyor.

Sığınma ve göçmenlik davaları hâlihazırda yıllarca süren yargı süreçlerine bağlı. Ancak tasarıda bu kapasitenin artırılmasına dair hiçbir plan yer almıyor. Göç mahkemeleri genişletilmediği sürece, hızlandırılmış sınır dışı uygulamaları hukuksuzluğu beraberinde getirecektir.

Uluslararası Hukuk ve İmaj Açısından Riskler

Amerika Birleşik Devletleri, yıllardır kendini özgürlük ve adaletin kalesi olarak tanıttı. Ancak bu tasarıyla getirilen göç politikaları, başta 1951 Mülteciler Sözleşmesi olmak üzere birçok uluslararası yükümlülükle çelişiyor.

Meksika başta olmak üzere Latin Amerika ülkeleri, ABD'nin kendi göç yükünü “başka ülkelere havale etmesi” politikasına karşı çıkıyor. Sınırın güneyindeki ülkelerle diplomatik ilişkilerde gerilim artabilir.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği ve diğer uluslararası kuruluşlarla iş birliğini zorlaştıracak adımlar, ABD'nin küresel liderlik iddiasını zedeleyebilir.

Trump kanadı için bu tasarı, bir göç politikası değil, bir kampanya sloganı: “Sınırı Kapat, Ülkeyi Korumak”. Ancak göç gibi çok katmanlı bir soruna tek boyutlu çözümler sunmak, popülizm açısından işe yarasa da uzun vadeli sorunlara neden olur. Göçmen karşıtı söylemin giderek normalleşmesi, hem siyasal iklimi sertleştiriyor hem de Amerikan toplumunda etnik gerilimleri körüklüyor. Üstelik ABD ekonomisinin bazı sektörleri hâlâ göçmen emeğine ciddi biçimde bağımlı.

Sonuç: “Büyük, Güzel” Bir Vizyon mu, Tehlikeli Bir Sapma mı?

“One Big Beautiful Bill Act” yalnızca devasa bir yasa paketi değil; Trumpçı siyasetin en rafine halidir. Vergi indirimlerinden savunma harcamalarına, göç politikalarından sosyal yardımların daraltılmasına kadar uzanan bu metin, klasik yasa yapımından çok bir yönetim manifestosu niteliği taşır. Bu yasa, devletin ne olduğu, ne yaptığı ve kimin için çalıştığı sorularına verilen ideolojik bir yanıttır.

Ancak bu yanıt, büyük ölçüde popülizmle harmanlanmış bir iktidar mühendisliği üzerinden sunuluyor. İçeride vergi teşvikleri ve göç karşıtı önlemlerle seçmeni konsolide etmeye çalışırken, dışarıda –örneğin İsrail–İran krizinde– sertlik ve pragmatizm arasında salınan bir çizgi izleniyor. Trump’ın söylemleriyle bu yasa paketi arasında kurduğu ilişki, aslında onun dış politikasını da iç politika bağlamında şekillendirdiğini, yani “America First” sloganının yalnızca ekonomik değil, diplomatik anlamda da daraltıcı ve içe kapanmacı bir çerçeve sunduğunu gösteriyor.

Tüm bu tablo, kurumsal istikrar ile kişisel liderlik tarzı arasındaki gerilimi yeniden görünür kılıyor. Trump’ın bir yandan devlet kapasitesini artıran savunma ve güvenlik adımlarını atarken, öte yandan refah devletini daraltarak bireysel riskleri artırması; “güçlü ama yalnız birey” ideolojisinin yasal çerçevesini oluşturuyor. Bu ise ABD’nin sadece iç barışını değil, küresel sistemdeki rolünü de dönüştürebilecek bir paradigma değişimini işaret ediyor.

Eğer bu tasarı yasalaşırsa, ABD’nin hem iç düzeni hem de uluslararası konumu, sadece Trump’ın başkanlık dönemi için

değil, sonrasında da Vaşington’un yönetim anlayışı düzenden belirgin şekilde farklılaşmış olacak. Bu bir siyasi manevra değil; yeni bir kurucu irade girişimi olabilir.

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org

+90 216 310 30 50 www.dipam.org

Merdivenköy Mah. Nur Sok. Business İstanbul
A Blok Kat:12 No:115, Kadıköy/İstanbul

YAZAR HAKKINDA

Dr. Tolga SAKMAN, DİPAM Kurucu Başkanıdır. Kocaeli Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünü bitiren Tolga SAKMAN aynı yıl Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü (SAREN) Uluslararası İlişkiler Yüksek Lisans Programına başlamış ve “Türk Diasporası’nın Avrupa Siyasal Sistemine Katılım Süreçlerinin Analizi: Almanya, Hollanda, Belçika” konulu tezi ile mezun olmuştur. Doktora çalışmalarını İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı’nda “Başkanlık Sisteminde Güvenlik Yönetimi” konulu tezi ile tamamlamıştır.

Diaspora, güvenlik, strateji ve Avrupa siyaseti konuları başta olmak üzere bugüne kadar 10 kitap/kitap bölümü ile 25 civarında bildiri çalışması hazırlamış, yurtiçi ve yurtdışında 20’den fazla projede koordinasyon görevinde bulunmuştur. tolga.sakman@dipam.org